

สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก: ศึกษากรณีอาหาร ดัดแปรพันธุกรรม
คำสำคัญ	การคุ้มครองผู้บริโภค/ ฉลากอาหาร/ ผู้บริโภค/ อาหารดัดแปรพันธุกรรม
นักศึกษา	สุภา เกศนคเรศ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.ตรีเพชร จิตรมหีมา
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2561

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก ศึกษากรณีอาหารดัดแปรพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms: GMOs) โดยผู้เขียน ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบมาตรการและหลักของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรม (GMOs) ระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และหลักกฎหมายของสหภาพยุโรปใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักโดยทำการศึกษาค้นคว้าพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหาร รวมถึงกฎหมายต่างประเทศ บทความ งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร คำพิพากษาศาลปกครอง ตลอดจนการค้นคว้าจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่กำกับดูแลอาหารดัดแปรพันธุกรรมเป็นการเฉพาะ กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะนี้ มีข้อจำกัด และพัฒนาไม่ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ในส่วนของการนำเข้าอาหาร ก็มีกฎหมายเพียงฉบับเดียวที่ควบคุมการนำเข้าพืชดัดแปรพันธุกรรม คือ พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 โดยกฎหมายฉบับนี้ ก็ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมพืชดัดแปรพันธุกรรมโดยเฉพาะ ในส่วนของฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรม คือ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 นั้นยังมีช่องว่างทางกฎหมาย (Gap of law) ซึ่งแม้จะมีการระบุประเภทให้มีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากการใช้สินค้า หรือโดยสภาพของสินค้านั้น โดยถือเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากแล้วก็ตาม แต่ยังไม่มีความชัดเจนทางวิทยาศาสตร์

ที่แน่ชัดว่าอาหารดัดแปรพันธุกรรมนั้นมีความปลอดภัยต่อการบริโภคหรือไม่ รวมทั้งยังไม่มี การกำหนดให้ผู้ผลิตส่งอาหารไปตรวจวิเคราะห์หาชนิดและปริมาณจากห้องปฏิบัติการของรัฐหรือเอกชนที่กำหนด หรือต้องมีใบรับรองผลการวิเคราะห์ชนิดและปริมาณจากในประเทศหรือนอกประเทศที่เชื่อถือได้

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการบังคับใช้กฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลจากอาหารดัดแปรพันธุกรรมของประเทศไทย ดังนี้

1) ให้มีการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับผลจากตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ให้อาหารดัดแปรพันธุกรรมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 251) พ.ศ. 2545 เรื่อง การแสดงผลจากอาหารที่ได้จากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรมหรือพันธุวิศวกรรม ในเรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ในการติดฉลากอาหารดัดแปรพันธุกรรมให้มีมาตรฐานที่เป็นสากล และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคได้ดำเนินการให้ความคุ้มครองอย่างแท้จริง โดยแก้ไขหลักเกณฑ์ ให้มีการให้ติดฉลาก โดยให้ระดับการปนเปื้อนกำหนดไว้เพียงร้อยละหนึ่งของแต่ละส่วนประกอบ หากพบว่ามีส่วนประกอบที่เกิดจากการดัดแปรพันธุกรรมไม่ว่าจะเป็นถั่วเหลืองดัดแปรพันธุกรรม หรือข้าวโพดดัดแปรพันธุกรรม และไม่ว่าจะอยู่ในส่วนประกอบ 3 อันดับแรกหรือไม่ และไม่ใช้ เฉพาะถั่วเหลืองดัดแปรพันธุกรรมหรือข้าวโพดดัดแปรพันธุกรรมเท่านั้น แต่ควรใช้บังคับกับ อาหารทุกประเภทที่เกิดจากการดัดแปรพันธุกรรม หรือมีส่วนประกอบดัดแปรพันธุกรรม เนื่องจาก มีทั้งพืช สัตว์ และผลไม้ที่เกิดจากการดัดแปรพันธุกรรม หรือมีส่วนประกอบดัดแปรพันธุกรรม ออกวางจำหน่ายมากมายไม่ได้มีเฉพาะถั่วเหลืองหรือข้าวโพดอีกต่อไปแล้ว

2) ให้มีการแก้ไขมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับผลจากตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ให้อาหารดังต่อไปนี้ ต้องมีฉลากโดยการแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 5 “สินค้าดัดแปรพันธุกรรม” อีกประเภทหนึ่งให้ชัดเจนไป เพื่อไม่ให้เกิดความสงสัยที่จะต้องมาตีความว่าเป็นสินค้าที่อาจ ก่อให้เกิดอันตรายหรือไม่ เนื่องจากยังไม่มีข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่แน่ชัดถึงความปลอดภัยหรือ อันตรายจากการบริโภคอาหารดัดแปรพันธุกรรม

ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับในการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลจากอาหารดัดแปรพันธุกรรมของประเทศไทยให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับอาหารที่มีส่วนประกอบ ของจีเอ็มโอ จะเป็นการให้ข้อมูลที่แท้จริงแก่ผู้บริโภค และให้สิทธิในการรับรู้แก่ผู้บริโภค เพื่อให้ ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองอย่างแท้จริง